

etiam recipit secundum se prædicationes proprias divinæ naturæ, ut secundum humanitatem sit immensus, omnipotens, æternus, increatus, etc.

Cæterum non diffitemur, similitudinem sumptam ab unionem corporis et animæ haud esse adæquatam; nam 1. in ipso unionis modo adhuc plurimum differunt: 2. ex corpore et anima unitis fit una natura completa hominis; non sic in Christo ex natura divina et humana; sed hæc duæ naturæ integræ uniuntur in unitatem suppositi: sed etiam hæc dissimilitudo nihil Ubiquistis prodest.

R. 2º. *N. min.* quam imperite probare nititur Schmidelinus ex illo 1. Reg. 3. *Dedi tibi cor sapiens et intelligens*; tum ex illo Philosophi: *neesse esse, intelligentem phantasmata speculari*. Nam in aprico est, omnium sanæ mentis hominum consensu, corpus non intelligere, adeoque textum non posse sumi, nisi improprie. Neque etiam anima, cum intelligit, aut vult, sic dependet a ministerio phantasie, ut intellectio, et volitio sint actus phantasie et corporis. Sed alius est ille modus dependentiæ, quam philosophi omnes *objectivum* vocant; eo quod intellectio fiat dependenter a phantasmate, ob subordinationem potentiarum hominis, juxta vulgatum theorema: *Nihil in intellectu, quod non prius fuerit in sensu*. Quod, etsi ideas rerum homini congenitas dixeris, suo tamen modo verum est. Unde hominis fanatici simul elucet stultitia, quod duobus illis textibus subjicere ausus: *Quod nobis interpretentur Jesuitæ; adeoque omnes Philosophi*.

ARTICULUS IV.

RESOLVUNTUR QUEDAM EROTEMATA AD EXTRINSECAS COMPOSITI THEANDRICI CAUSAS PERTINENTIA.

Ad causas extrinsecas compositi Theandrici spectant 1º. causa efficiens, 2º. meritoria, 3º. finalis, vel motiva. Unde

353. QUÆRES I. Quæ sit causa efficiens physica incarnationis, sive compositi Theandrici?

R. Est Deus et tota SS. Trinitas. *Constat fide*, et declaratur in Concilio Lateranensi sub Innocentio III., quod refertur c. *Firmiter* de SS. Trinitate: *Unigenitus Dei Filius a tota Trinitate communiter est incarnatus ex Maria Virgine, operatione Spiritus sancti conceptus, Deus homo factus, ex anima rationali et humana carne compositus*.

Ratio est, quam reddit S. Aug. in Enchir. c. 38. et cum eo Patres ac Theologi; quia opera Dei ad extra sunt indivisa et communia toti Trinitati, cum procedant a principio operativo, sive omnipotentia communi personis tribus; ergo et hæc particularis operatio, sive actio incarnativa, ad tres personas divinas indivisim pertinet.

Neque dicas: Solus Filius assumpsit naturam humanam; ergo incarnatio non est effective a tota Trinitate indivisim, sed a solo Filio; quia assumptio naturæ humanæ non est facta, quin persona Verbi specialiter in eam illaberetur, et influeret: sed hic illapsus et influxus est actio; ergo.

Nam R. Assumptionem humanitatis esse quidem specialem aliquem in

eam illapsam; quia a Verbo per assumptionem perficitur, et completur substantialiter. Item, potest dici influxus aliquo modo, sed non proprie actio, quatenus hæc vox influxum causæ efficientis significat; nam Verbum intrinsece terminat solummodo humanitatem, completque in ratione subsistentis, idque quasi in genere causæ formalis. Hinc *in forma: D. Ant.* Solus Filius assumpsit effective *N. terminative C. Ant.* et *N. Cons.*; et *prob. Maj.* etiam *D.* Quin specialiter influeret influxu terminativo, et quasi formali *C.* efectivo *N.* Influxus effectivus, per quem humanitas unitur Verbo, est communis personis tribus; quasi formalis, per quem humanitas præcise terminatur, proprius soli Verbo est. Unde et humanitas speciali modo pendet a Verbo, non ut a principio efficiente: hoc enim ex dictis est tota Trinitas; sed tanquam a puro termino intrinseco, per quem ipsa perficitur, et completur.

Nec ex eo, quod tota SS. Trinitas sit causa efficiens physica incarnationis, sequitur Christum esse *Filium totius Trinitatis*; quia Christus non efficitur a Trinitate naturaliter et necessario; sed libere: nec de substantia illius procedit in similitudinem. Patris vero æterni Filius est; quia ab illo secundum divinitatem est genitus, ejusque humanitas subsistit in personalitate a Patre procedente.

354. QUÆRES II. An humanitas Christi merita sit, vel mereri potuerit unionem cum Verbo?

R. Humanitas Christi de facto assumptionem suam nec meruit per merita tempore antecedentia; nec per actiones natura priores; nec, etsi a Deo instanti aliquo reali, ante unionem sui cum Verbo, producta fuisset, mereri illam de condigno, vel congruo potuisset.

Ratio 1º. partis est, quia ut sic mereretur, debuisset ipsa tempore præcætitisse incarnationi; sed hoc falsum, et damnatum est ab Ecclesia primo contra ORIGENEM, qui asseruerat, animam Christi ante Christum exitisse, ut suo loco diximus; secundo contra Nestorium, qui voluerat, hunc hominem, Jesum Christum, perfecte præformatum fuisse antequam assumeretur.

Ratio 2º. partis est: 1º. Quia hoc mysterium Scriptura ubique tribuit puræ ac prorsus gratuitæ liberalitati Dei. Unde et S. Aug. de prædest. SS. c. 15. ac de Dono persev. c. ult. n. 67. gratiam unionis comparat cum prima gratia actuali; sed hanc pure gratis, et sine ullo nostro præcedente merito nobis donari, fide divina certum est. Et Tr. 82. in Joan. n. 4. *Neque enim, inquit, illam susceptionem hominis ulla merita præcesserunt; sed ab illa susceptione merita ejus cuncta cæperunt*. 2º. Humanitas Christi prius natura subsistit, et completur in ordine ad se, et ad suum esse substantiale, quam quidquam operetur; ergo actiones humanitatis supposuissent pro illo priori subsistentiam; non humanam, hæc enim nunquam adfuit; ergo divinam.

Ratio 3º. partis est, quia 1º. non potuit mereri de condigno; meritum enim solius humanitatis, quantumvis habentis plenitudinem gratiæ, est meritum puræ creaturæ: sed hæc unionem illam condigne mereri nequit; opera enim creaturæ puræ nec habent; nec habere possunt proportionem condignitatis ad substantiam incarnationis, quæ est in ordine divino, adeo-

que infinite superiore, quam sint opera illa; ergo. 2°. Nec potuit mereri de congruo; quia meritum congruum aliquam saltem cum præmio habere proportionem debet: sed meritum creaturæ puræ nullam habet proportionem cum unione hypostatica. *Prob. min.* Actus boni naturales non habent ex se congruitatem meriti ad gratiam; ergo nec actus gratiæ supernaturales habent ex se congruitatem ad unionem hypostaticam, sive incarnationem. *Prob. Cons.* Quia ordo unionis hypostaticæ non minus est superior et improportionatus ordini gratiæ; imo infinite magis excedit actus gratiæ creatæ, quam hi, actus bonos naturæ; ut in terminis docet Doctor Angelicus 3. p. q. 7. a. 13. ad 3. *Gratia unionis*, inquit, *non est in genere gratiæ habitualis, sed est supra omne genus; sicut et ipsa divina persona.* Ergo.

353. *Neque dicas*: Gratiam et unionem hypostaticam non videri esse diversi ordinis, 1°. quia utraque est ens supernaturale: 2°. quia utraque facit concives ejusdem supernæ civitatis, in qua Christus caput est; cæteri vero membra; caput autem et membra reducuntur ad idem corpus: 3°. quia utraque ordinat ad eundem finem, visionis beatificæ. Nam

R. N. *Ant.* Ad unitatem enim ordinis non sufficit esse in eodem genere entis supernaturalis; alioquin etiam dicam sufficere, esse in eodem genere entis creati. Nec 2°. sufficit, concives facere ejusdem civitatis; quia alioquin duo reges diversorum regnorum minus essent ejusdem ordinis, quam rex et civis regni ejusdem. Nec 3°. satis est, ordinari ad eundem finem; nam etiam natura et gratia ordinantur ad idem corpus universi, et ad eundem finem gloriæ Dei. Item, sicut datur habitudo obedientialis gratiæ ad unionem hypostaticam; sic similis datur naturæ ad gratiam.

Igitur diversitas ordinis non tantum sumenda est ex eo, quod unum maxime distet ab altero physice in genere entis, et perfectione entitativa; sed etiam, quod maxime distet moraliter in genere æstimabilitatis, secundum quam attenditur proportio præmii ad meritum; quis vero non judicet unionem hypostaticam esse præ gratia æstimabilitatis infinite majoris?

356. QUÆRES III. An Christus ipse meritus fuerit unionem hypostaticam?

R. *Negative* cum S. AUG. L. de Prædest. SS. c. 13. cit. *Ac ratio est*, quia 1°. non meruit per actiones tempore, vel natura priores; cum enim Christus unione hac constituatur; implicat eum complete sumptum, et consequenter ejus meritum, esse tempore, vel natura prius unione: 2°. neque per merita unionem subsequenter; quia, ut ait S. THOMAS, et cum eo Theologi omnes, *principium omnis meriti non cadit sub merito*; cum alias idem esset meritum et præmium, causa et effectus; adeoque idem se ipso prius et posterius: atqui unio hypostatica in Christo est principium et radix omnis meriti; ergo. Unde nec Christus eam mereri potuit, ut communior est Theologorum assertio contra causalitatis mutuae patronos; id quod iis, quibus volupe est, id genus quæstionibus tricari, pluribus ventilandum libenter relinquimus.

357. QUÆRES IV. An Patriarchæ, alique veteris Testamenti Patres: ac ipsa beatissima Virgo meruerint incarnationem?

R. 1°. Nec Patres veteris Testamenti, nec beatissima Virgo, meruerunt sive de condigno sive de congruo incarnationem quoad substantiam. *Ratio*

est, quia si ipsa Christi humanitas, quantalibet gratia ditata, non potuit, antequam uniretur, mereri unionem hypostaticam: eo quod gratia accidentalitatis, ejusque effectus sint in inferiori longe ordine respectu unionis; multo minus mereri eam potuerunt beatissima Virgo, aut Patriarchæ antiqui, et Patres veteris Testamenti. Præterea quodcumque meritum puræ creaturæ, ex quacumque gratia supernaturali elicitum, nullo modo est proportionatum cum unione hypostatica, quæ est valoris ac pretii infiniti; omne autem meritum humanum finitum est.

Dixi: *quoad substantiam*. Nam incarnationis circumstantias; præcipue has tres, stirpis, loci, et temporis, eos meruisse, nihil impedit dicere; et colligitur ex Scriptura: Abraham enim promptitudine obedientiæ suæ Gen. 22. hanc gratiam meruit, ut ex semine suo Messias nasceretur: *Benedicentur in semine tuo omnes gentes terræ; quia obedisti voci meæ.* Sic et Davidi pro bona voluntate ædificandi templum hæc promissio facta, 2. Reg. 7. Daniel quoque desideriis suis contrahi tempus Messiæ meruit. Meritum tamen illud duntaxat de congruo fuit, quia nullum, Deum inter et homines, intercesserat pactum.

R. 2°. Beatissima Virgo maternitatem ipsam nec meruit *de condigno*, nec *de congruo riguroso*. *Ratio 1°. partis est*, quia ad meritum de condigno requiritur: 1°. in opere, condignitas cum præmio; 2°. ex parte remunerantis, promissio: sed opera beatissimæ Virginis, ex se et natura sua; divinæ maternitatis condigna non erant; quoad substantiam enim non differebant conditione, ab aliorum justorum operibus, etsi quoad gradum perfectiora essent; neque etiam premissa fuit, ante illa opera, B. Virgini maternitas, cum, illam annuntiante angelo, turbaretur, quod, ut sentiunt Patres plurimi apud PETAVIUM, timeret, ne divina maternitas concepto castitatis voto obesset. Et vero maxima est dignitas maternitatis divinæ, ut prope accedat ad ordinem unionis hypostaticæ, et ex progenito bono infinito aliquam contrahat infinitatem, ut docet Doctor Angelicus 1. p. q. 25. a. 6. ad 4. Atque hinc Deiparæ excellentior cultus, quam alteri Sancto, debetur, ut observat S. Doctor idem 2. 2. q. 103. a. 4. ad 2. Unde etiam colligitur *Ratio partis 2°.*

Conf. utraque pars, ex eo quod alias ita mereri potuisset incarnationis substantiam, cum maternitas ejus essentialiter connexa sit cum ipsa incarnatione, quam nec de condigno, nec de congruo mereri potuit.

Dixi: *de congruo riguroso*: nam aliquo saltem modo de congruo merita fuit, ut ipsa præ aliis eligeretur in Matrem Dei; ut colligitur ex Scriptura: *Beata es, quæ credidisti; quoniam perficientur in te, quæ dicta sunt tibi a Domino.* Ac ibidem de se ait ipsa B. Virgo: *Quia respexit humilitatem ancillæ suæ.* Idem Patres communiter edocent. S. HIERON. epist. 22. ad Eustochium n. 38. *Proponere tibi beatam Mariam, quæ tantæ extitit puritatis, ut mater Domini esse mereretur.* Et S. AMBROS. epist. 62. ad Theodosium n. 33. *Quid loquar quanta sit Virginitatis gratia, quæ meruit a Christo eligi, ut esset etiam corporale Dei templum?* Et ratio est; quia per actus excellentissimarum virtutum ita se disposuit, ut præ omnibus aliis feminis mereretur assumi in dignitatem Matris. Ergo de merito congruo saltem dispositivo eam dignitatem est merita.

358. QUÆRES V. Quænam fuerit incarnationis causa finalis, seu motiva principalis?

R. Fuit remedium peccati originalis et actualis; licet principaliter originalis. Ratio 1°. partis est, quia S. Scriptura, de factæ incarnationis vero fine et motivo loquens, simpliciter, et sine addito affirmat, Christum venisse propter peccatum. 1. ad Tim. 1. v. 15. ait Apostolus: *Fidelis sermo, et omni acceptione dignus: quod Christus Jesus venit in hunc mundum peccatores salvos facere.* Et Rom. 3. v. 25. *Quem proposuit Deus propitiationem per fidem... propter remissionem præcedentium delictorum.* Adde textus num. seq.

Ratio 2°. partis est; quod pro motivo Scriptura S. assignet utrumque. Ad Tit. 2. v. 14. *Dedit semetipsum pro nobis ut nos redimeret ab omni iniquitate.* 1. Joan. 1. v. 7. *Sanguis Jesu Christi Filii ejus emundat nos ab omni peccato.* Item 1. Joan. 3. v. 8. *In hoc apparuit Filius Dei, ut dissolvat opera diaboli: sed ad opera diaboli etiam peccatum actuale pertinet.*

Ratio 3°. partis est, quod originale peccatum totius naturæ malum sit, illam inficiens et corrumpens; estque velut radix et fons actualium. Unde et Apostolus ait ad Rom. 5. *Non sicut delictum, ita et donum.* Et 1. Cor. 11. 22. *Sicut in Adam omnes moriuntur: ita et in Christo omnes vivificabuntur.* Ubi Christum, ut Redemptorem totius naturæ humanæ, opponit Adamo, ut totius naturæ corruptori; conferens obedientiam et meritum Christi peccato Adami, simulque significans, hæc potissimum inter se opponi, et alterum per alterum principaliter tolli. Unde venisset Christus, si solum originale fuisset; quia principaliter incarnatum est Verbum, ne totum periret genus humanum; sed, posito solo originali peccato, adhuc periret humanum genus.

359. QUÆRES VI. An remedium peccati fuerit incarnandi Verbi motivum adæquatum, et unicum, sive, *sine quo non*; ita ut Christus in præsentis ordine, et vi præsentis decreti non venisset, si Adam non peccasset?

Negant SCOTUS cum schola sua, alique, quos inter eximius SUAREZ: volentes, Deum ante res omnes decrevisse incarnationem Filii sui, propter excellentiam mysterii, et gloriam Christi; ita ut hic esset finis omnium, quæ erat conditurus in mundo; ac consequenter, etiam non peccante Adamo, venturum fuisse Christum, non quidem in carne passibili, sed impassibili; modo quidem venisse in carne passibili, quod Deus, prævisio Adami lapsu, Christum, quem simpliciter jam decreverat, mittere in carne passibili decreverit. Sed contra, ac quidem breviter ad præsentem quæstionem, quam Scholæ potius curiositas peperit,

R. *Affirmative* cum S. THOMA, cæterisque communius: *Prob.* Ex sacris Scripturis, quæ 1°. solius hujus motivi mentionem faciunt, ut videre est in locis ante relatis. 2°. Aliis in locis positive excludunt omnem aliam Christi adventus causam: Luc. 19. *Non veni vocare justos; sed peccatores.* Joan. 3. *Non enim misit Deus Filium suum in mundum, ut judicet mundum, sed ut salvetur mundus per ipsum.* 1. Joan. 3. *In hoc apparuit Filius Dei, ut dissolvat opera diaboli.* Si in hoc apparuit; ergo hoc fine sublato non apparuisset.

Consonant SS. Patres Græci et Latini, quos magno numero refert PETAVIUS c. 17. n. 8. et seqq. qui diserte quodvis aliud motivum excludunt. S. IRENEUS L. 3. adversus hæreses c. 14. n. 1. *Si non, inquit, haberet caro salvari;*

nequaquam Verbum Dei caro factum esset. S. GREGOR. NAZIANZENSIS orat. 30. n. 2. *Quæ humanitatis a Deo propter nos susceptæ causa extitit? profecto ut nobis salus pararetur: quid enim aliud causæ afferri possit? S. ATHANAS. orat. 2. cont. Arian. n. 56. Verbum nequaquam homo factus esset; nisi causa fuisset hominum necessitas.* S. AUG. serm. 8. de verb. Apost. (al. 174. n. 2) *Si homo non periisset, Filius hominis non venisset.* S. LEO M. serm. 77. de Pentec. 3. c. 2. *Si homo..... in suæ honore naturæ mansisset..... Creator mundi creatura non feret.*

Unde istud exurgit argumentum Doctoris Angelici 3. p. q. 1. a. 3. in 6. : de iis, quæ pendent unice ex libero Dei arbitrio, nihil est asserendum, nisi quod Deus revelavit: atqui tale quid est incarnatio; et nullibi revelatum est motivum aliud, propter quod illam Deus decrevisset simpliciter, et quoad substantiam; ergo. *Major* est Doctoris Angelici. *Min.* constat ex ante relatis S. Scripturæ, et SS. Patrum sententiis.

Nec sufficit dicere, illa Scripturæ et Patrum testimonia intelligenda esse de carne tantum passibili; sic, ut Adamo non peccante Christus non quidem venturus fuisset in carne passibili, ut Redemptor; venturus tamen adhuc fuisset in carne impassibili, ut Auctor gratiæ et gloriæ.

Nam 1°. loquuntur absolute, et exclusive propter particulam *non*, quæ malignantis est naturæ: si enim res, quæ pluribus fieri modis potest, non fiat tantum uno ex illis modo; non potest absolute dici non fieri, quia negatio absoluta omnem modum excludit; ita non subsistunt hæ propositiones: Corpus Christi non est in cælo; non est in Sacramento, etc., subintelligendo in carne passibili. 2°. Nullo modo æquipollentes sunt propositiones istæ: Christus Adamo non peccante non est venturus; et: Christus Adamo non peccante, non est venturus in carne passibili, vel, ut Redemptor: si enim venturus sit, etsi impassibilis; absolute, vere, et proprie est venturus: sicut eo non obstante, vere et proprie veniet ad judicium; ergo absolute falsa est propositio, quæ negat venturum: atqui allata testimonia negant venturum; ergo.

360. *Dices* 1°. S. Scriptura favet sententiæ negativæ; ergo. *Prob. Ant.* 1°. Prov. 8. 22. dicitur: *Dominus possedit me ab initio viarum suarum;* hunc textum vero Patres plures de Sapiëntia incarnata intelligunt; ergo jam ante creaturas, ante peccatum, decretus fuit Christus. 2°. Ad Coloss. 1. 15. Christus dicitur *primogenitus omnis creaturæ.* 3°. 1. ad Cor. 2. v. 7. ait Apost. *Loquimur Dei sapientiam in mysterio, quæ abscondita est: quam prædestinavit Deus ante secula in gloriam nostram;* ergo ante homines. 4. Ad Ephes. 1. v. 4. *Elegit nos in ipso ante constitutionem mundi;* ergo prior est Christi electio.

R. *N. Ant.* Ad prob. 1^{am}. R. 1°. Spectando litteram textus, loquitur de sapientia in genere: sive de Sapiëntia Dei activa, qua Deus omnia sapientissime ordinavit, et condidit.

R. 2. Christus est *initium viarum*, ratione generationis æternæ, quia sic per ipsum facta sunt omnia C. ratione generationis in tempore factæ. *Subd.* ita ut ipsa sit initium viarum redemptionis, sive creaturæ reparandæ C. initium creaturæ ponendæ, vel creandæ N. Alioquin etiam dici deberet, Christum, etiam ratione humanitatis suæ, jam actu extitisse ante mundum

creatum; ait enim Sapientia illa de se ipsa v. 23. *Quando præparabat caelos, aderam: cum eo eram cuncta componens.*

Ad prob. 2^{am}. R. D. Dicitur primogenitus ratione divinitatis C. humanitatis *Subd.* primogenitus honore et dignitate; quia Christo omnia subiecit Deus C. tempore vel ordine; quia eum ante omnem creaturam intendit, et decrevit N. Phrasid Scripturæ est, qua primogenitus excellentiorem significat. Sic Ps. 88. dicitur de Davide: *Ego primogenitum ponam illum*, scilicet honoris. Exod. 4. *Filius meus primogenitus Israel.*

Ad prob. 3^{am}. et 4^{am}. R. D. Quam prædestinavit ante seculum, i. e. ante creaturas prævisas et decretas N. factas vel conditas C. Item, elegit nos in ipso ante constitutionem mundi decretam N. actu positam C.

361. *Dices 2°.* Christus est primus prædestinatorum; nam prædestinatio ejus est causa exemplaris nostræ, juxta illud ad Rom. 8. v. 22. *Quos præscivit, et prædestinavit conformes fieri imaginis Filii sui*; ergo Christus ratione prius prædestinatus fuit, quam omnes homines, et ipse Adamus.

R. C. *totum.* *Subsumes*: Atqui homines saltem duo primi prædestinati fuerunt ante peccati prævisionem; ergo et Christus. R. N. *Subs.* Licet enim primi nostri parentes, imo, antecedenter ad prævisionem peccati originalis, omnes a Deo fuerint destinati ad salutem, per dona gratiæ sufficientia; hæc tamen destinatio, per peccatum fuit intercisa et abrupta sic, ut effectum non habuerit. Prædestinatio autem, est ordinatio ad salutem per media infallibiliter inferentia effectum: quæ in hominibus habetur ex gratia redemptionis et meritis Christi, consummatis per passionem ejus et mortem; unde supponit peccatum, quia supponit Redemptorem, ejusque merita.

362. *Dices 3°.* Christus est finis omnis creaturæ: atqui finis prior in intentione; ergo. *Prob. M.* 1. Ex S. Script. ad Hebr. 2. v. 10. *Decebat eum, propter quem omnia... per passionem consummare.* Et 1. ad Cor. 3. v. 22. *Omnia vestra sunt... vos autem Christi; Christus autem Dei.* 2. Ex Conc. Trid., quod Sess. 6. cap. 7. ait, causam finalem justificationis nostræ esse gloriam Dei et Christi.

R. D. M. Est finis omnis creaturæ jam productæ vel intentæ C. productionis, vel intentionis creaturæ N. Christus est finis omnium *ex suppositione existentie suæ*; postquam enim Deus, præviso peccato, in hujus remedium decrevit mittere Christum, decrevit simul ad ejus gloriam ordinare creaturas; non vero sic est finis omnis creaturæ, quasi, ex prævia intentione ipsius Christi, deinde voluerit producere creaturas. Eadem est responsio ad *Maj.* probationes.

363. *Dices 4°.* At SS. Patrum quidam præoccupaverunt Scoti sententiam. *Prob. S.* CYRILL. assert. 13. Thesaur. (opp. t. 5. part. 1^a. p. 174. D.): *Ante nos itaque, inquit, fundatur Christus, atque in ipso nos omnes superædificamur, et quidem ante creationem mundi, juxta prænotionem Dei omnia præscientis.* Et postea: *Si propter nos factus est Filius, non nos propter Filium; erimus nos multo ipso præstantiores.* S. FULGENTIUS L. 2. ad Trasim. c. 3. *Non alia, ait, gratia stantem angelum a ruina potuit custodire, nisi illa quæ lapsum*

hominem post ruinam potuit reparare. Una est in utroque gratia operata; ergo ordine intentionis prior fuit Christus, quam angelus.

R. N. *Ant.* Ad S. CYRILL. R. 1um. D. In præscientia Dei ante peccatum actu positum C. ante prævisum N. 2um. etiam D. Si propter nos ut motivum pure proximum N. ut ultimum C. In nostra sententia Christus non habet rationem puri medii, sed etiam finis, ut ante diximus; licet non nisi ex suppositione existentie suæ.

Ad S. FULGENT. iterum D. non alia gratia quoad substantiam C. quoad modum et auctorem N. *Ant. et Cons.* S. FULGENTIUS id præcise vult, gratiam tam angelis, quam hominibus pro obtinenda salute necessariam fuisse. Gratiam vero datam angelis, fuisse datam ex meritis Christi jam prævisis, sicut erat illa, quæ data fuit Adamo lapsu, ut surgeret, nec asserit S. FULGENTIUS, nec ex eo vincitur. Dixi: *Adamo lapsu*; nam gratia prima eidem data non fuit ex Christi meritis.

364. *Dices 5°.* Christus est æque caput angelorum, quam hominum; ergo et angelis collata est gratia ac gloria intuitu meritorum Christi. *Subs.* Atqui gratia et gloria angelis juxta nos decreta et data, fuit independens a redemptione; ergo et gratia data hominibus.

R. N. *Ant.* de Christo, *qua homine.* Qua homo enim aliter est caput angelorum, aliter hominum. Hominum caput est, influendo gratiam et gloriam in eos antecedenter lapsos: angelorum vero caput est solummodo ratione excellentiæ et potestatis, vel etiam *gratiæ accidentalis*, consistentis tum in variorum mysteriorum, præcipue incarnationis, revelatione; tum in gaudio accidentali, quod ex gloriosa Christi humanitate, nostra salutè, ex suorum chororum reparatione percipiunt; Deus enim dicitur ab Apost. ad Coloss. 1. v. 20. *pacificans per sanguinem crucis ejus (Christi), sive quæ in terris, sive quæ in caelis sunt*: redimendo nempe hominem a peccato, perque redemptionem humani generis reparando ruinas angelorum.

365. Pro pleniore dictorum intelligentia scire necesse est divinatorum decretorum circa mysterium incarnationis ordinem. Nimirum quæ Deus imo eodemque actu realiter indivisibili (summa enim ejus simplicitas excludit omnem multipliciter realem, quoad prædicata absoluta, adeoque actus suos) ab æterno decrevit, ut nulla etiam in iis detur realis prioritas, vel posterioritas; nos, ad succurrendum solummodo imbecillitati nostri intellectus, unum eundemque indivisibiliter actum divinum, modo nostro concipiendi in plures distinguimus, et ratione nostra unum alteri subordinamus.

Igitur supposita scientia simplicis intelligentiæ, et media, qua præsciebat Deus ab æterno, tum quid ipse in quavis rerum serie, et combinatione facere posset, quique in omnibus circumstantiis futuri essent eventus: unico, et ex parte subjecti, sive divinæ suæ voluntatis decreto indivisibili ordinavit 1°. creare universum, angelos, homines; elevare eos ad statum et finem supernaturalem; dare illis sufficientia auxilia gratiæ, quibuscum operari salutem possint, relicto iis libero voluntatis arbitrio. Vid. n. 361. 2°. Angelis et primis parentibus conferre habitualement gratiam. Vid. n. 363. 3°. Constituere Adamum caput morale humani generis totius, ita ut, si in justitia originali persterit; in eadem nascentur omnes ejus posterit; si vero

peccarit, hujus peccati maculam contrahant omnes et singuli, naturali generationis via ab eo descensuri, excepta illa, quæ futura esset mater Christi; si hic in mundum veniret. 4°. Per scientiam visionis, malorum angelorum viso lapsu, bonorum perseverantia; his gloriam, illis supplicia destinavit. 5°. Viso similiter Adami lapsu, misertus hominis, decernit mittere Christum Redemptorem, illique subicere omnia. 6°. In ejusdem matrem elegit Mariam semper virginem, et decentes ei, ob merita Filii, conferre gratias decernit. 7°. Ob ejusdem Christi merita conferre hominibus cæteris ad consequendam salutem auxilia gratiæ. 8°. Demum visa aliorum cooperatione libera, et perseverantia finali, aliorum finali impœnitentia, priores destinavit ad gloriam; posteriores reprobavit.

DISSERTATIO IV.

DE HUMANITATIS CHRISTI PERFECTIONIBUS ET AFFECTIONIBUS.

Exposito hactenus mysterio Incarnationis, sive composito Theandrico quoad substantiam; ejusdem nunc velut accidentia considerata veniunt; quo nomine 1°. specialia humanitatis Christi ornamenta intelligimus, quorum alia ad intellectum, alia ad voluntatem, alia ad ipsam humanitatis substantiam pertinent: ut in specie sanctitas, impeccabilitas, potentia; 2°. vero tum perfectiones quasdam naturales, tum defectus, quæ partim ad animam, partim ad corpus referuntur.

SECTIO I.

DE PERFECTIONIBUS HUMANI IN CHRISTO INTELLECTUS.

Humanum Christi intellectum maxime Christi *scientia* ornat et perficit, de qua proinde hic disputabimus. Scientiam Christi hominis oppugnare 1°. *Gnostici et Valentiniani*, qui, S. IRENÆO teste, L. 1. c. 17. (al. 20. n. 1.) Christum *sub præceptoris ferula* addiscendo alphabeto dedisse operam fabulati sunt. 2°. *Ariani et Nestoriani*, conformiter suo dogmati de Christo homine, ei *infusam* in primo conceptionis instanti *scientiam* abnegantes. 3°. *Agnoetæ*, Eutyhianorum secta, sic dicti *ab ignorantia*, qua Christum laboravisse dicebant, duce Themistio et Severo. 4°. Novatores seculi XVI. *Lutherus* in Conc. de Natali Domini, tanquam commentum rejiciens doctrinam Catholicorum, quod Christus, qua homo, sciverit semper omnia. *Zwinglius* in Confess. oblata Carolo V. artic. 1., *Calvinus* in c. 2. Lucæ, eodem quo Agnoetæ, argumento utitur. Nec satis, ut deberet, a relatis differt *Grotius*, dum in cap. 13. Marci inquit: *Sicut igitur post resurrectionem accepit omnem potestatem: ita et omnem scientiam.* Contra quos agemus sequentibus Articulis.